

**ALMINNELIGE FORRETNINGSVILKÅR
FOR
HANDEL MED FINANSIELLE INSTRUMENTER
GJENNOM
NORNE SECURITIES AS**

Norne Securities AS (Norne) sine alminnelige forretningsvilkår for handel med finansielle instrumenter gjennom Norne (heretter kalt "Forretningsvilkårene") er utarbeidet i henhold til lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel (heretter kalt "Verdipapirhandelloven") med tilhørende forskrifter. Begrep som er definert i Verdipapirhandelloven har tilsvarende betydning når de er benyttet i Forretningsvilkårene.

Etter Verdipapirhandelloven skal et verdipapirforetaks forretningsvilkår forelegges kunden ved etablering av forretningsforhold. Forretningsvilkårene forelegges kunden ved e-post, utleggelse på hjemmeside eller annen egnet måte i henhold til Norne sine rutiner. Forretningsvilkårene anses som bindende for kunden når kunden, etter å ha mottatt Forretningsvilkårene, inngir ordre, inngår avtaler eller gjennomfører handel med Norne.

1 KONTAKTINFORMASJON

Navn: Norne Securities AS
Organisasjonsnummer: 992 881 828
Besøksadresse: Jonsvollsgaten 2, 5011 Bergen
Postadresse: Postboks 7801, 5020 Bergen
Telefon: 55 55 91 30
Telefaks: 55 55 91 31
E-post: kundeservice@norne.no
Internett: www.norne.no

En oversikt over Norne sine tilknyttede agenter finnes på www.norne.no og kan også fås ved henvendelse til Norne. Ved handel gjennom tilknyttede agenter gjelder særlige regler etter Verdipapirhandelloven.

2 NORNE SIN KONSESJON

Norne har konsesjon etter Verdipapirhandelloven § 2-1 (1) til å yte følgende tjenester:

- Nr 1: Mottak og formidling av ordre
- Nr 2: Utførelse av ordre
- Nr 3: Egenhandel
- Nr 4: Porteføljeforvaltning
- Nr 5: Investeringsrådgivning
- Nr 6: Fulltegningsgaranti for finansielle instrumenter eller plassering av finansielle instrumenter med fulltegningsgaranti
- Nr 7: Plassering av finansielle instrumenter der foretaket ikke avgir fulltegningsgaranti

Norne vil også tilby følgende tilknyttede tjenester som nevnt i Verdipapirhandelloven § 2-1 (2) nr. 1 – 6:

- Nr 1: Oppbevaring og forvaltning av finansielle instrumenter
- Nr 2: Kredittgivning
- Nr 3: Rådgivning om kapitalstruktur, strategi o.l.; rådgivning og tjenester ved fusjoner og oppkjøp
- Nr 4: Tjenester tilknyttet valutavirksomhet i forbindelse med ytelse av investeringstjeneste
- Nr 5: Utarbeidelse og formidling av investeringsanbefalinger, analyser og generelle anbefalinger
- Nr 6: Tjenester tilknyttet fulltegningsgaranti

Norne har også tillatelse til å stå registrert i norsk verdipapirregister, aksjeeierregister og/eller andelseierregister i stedet for den reelle eier (nominee). og til å yte kreditt til kjøp av finansielle instrumenter, jf. Verdipapirhandelloven 9-6.

Norne står under tilsyn av Finanstilsynet.

3 HVA FORRETNINGSVILKÅRENE GJELDER

Forretningsvilkårene gjelder Norne sine investeringstjenester og tilknyttede tjenester så langt de passer, samt tjenester vedrørende transaksjoner i instrumenter som er beslektet med finansielle instrumenter.

For følgende tjenester vil det kunne bli inngått særskilt avtale eller tilleggsavtale:

- Handel med og clearing av standardiserte (noterte) derivatkontrakter;
- Handel med og/eller clearing av ikke-standardiserte (OTC) derivatkontrakter;
- Handel på kreditt;
- Tjenester i forbindelse med garantistillelse for fulltegning av emisjoner eller andre offentlige tilbud, herunder plassering av emisjoner eller tilbud og tjenester i forbindelse med fusjoner og oppkjøp av selskaper;

- Innlån og utlån av finansielle instrumenter;
- Oppbevaring og forvaltning av finansielle instrumenter;
- Inngåelse av avtale om pant og finansiell sikkerhetsstillelse,
- Inngåelse av rente- og valutakontrakter;
- Handel og oppgjør, herunder clearing i utenlandske markeder; og
- Internetthandel, herunder direkte ordreforvaltning til Oslo Børs eller annet regulert marked, samt eventuell programhandel.
- Porteføljeforvaltning

Ved eventuell motstrid mellom slike spesielle avtaler og Forretningsvilkårene skal de spesielle avtalene ha forrang.

Handel og clearing kan også være regulert av særlige handelsregler, standardvilkår eller lignende ved de enkelte regulerte markedene og oppgjørssentraler der handel og oppgjør/clearing gjennomføres. Ved motstrid mellom Forretningsvilkårene og slike standardvilkår skal standardvilkårene for det regulerte markedet eller oppgjørssentral gjelde.

I tillegg til ovennevnte vil tjenestene kunne være regulert av Verdipapirhandelloven, verdipapirregisterloven, børsloven, aksjelovene, kjøpsloven, avtaleloven, angrerettloven og annen relevant lovgivning.

Norne er i tillegg forpliktet til å følge regler for god forretningsskikk fastsatt for de enkelte markeder, herunder etiske normer fastsatt av Verdipapirforetakenes Forbund. De etiske normer og behandlingsreglene for klagesaker i henhold til disse finnes på www.vpff.no. Norne vil på forespørsel fra kunden utlevere kunden et eksemplar av Verdipapirforetakenes Forbunds etiske normer og behandlingsreglene for klagesaker i henhold til disse normer.

Med bankdag menes i Forretningsvilkårene enhver dag banker i Norge holder åpent. Med børsdag menes i Forretningsvilkårene enhver dag norsk børs holder åpent.

4 LYDOPPTAK OG ANNEN DOKUMENTASJON

Norne Securities vil ta lydopptak av telefonsamtaler i tilknytning til ytelse av investeringstjenester. Lydopptak vil bli oppbevart av Norne Securities og skal oppbevares i en periode som samsvarer med gjeldende rett beregnet fra opptaksdag, og vil normalt bli slettet etter utløpet av den pålagte oppbevaringstiden. Lydopptak med den enkelte kunde vil kunne gjenfinnes ved søk blant annet på tidspunkt for samtalen, inngående og utgående telefonnummer og ansatt hos Norne Securities som utførte samtalen. Norne Securities kan bli pålagt å utlevere lydopptak til offentlig myndighet og andre som kan kreve dette i medhold av lov. I tillegg vil lydopptak kunne bli utlevert til Verdipapirforetakenes Forbunds Etisk Råd, blant annet i forbindelse med behandling av klagesaker for kunden, jf. også Forretningsvilkårene punkt 26. Tilknyttede agenter og andre foretak som samarbeider med Foretaket om ytelse av relevante investeringstjenester har tilsvarende plikt til å foreta lydopptak av samtaler med kunden i den grad det ytes slik investeringstjeneste over telefon.

Dokumentasjon av kommunikasjon gjennom andre kommunikasjonskanaler enn telefon ved ytelse av investeringstjenester vil bli oppbevart av Norne Securities i en periode som samsvarer med gjeldende rett.

5 KUNDEKLASSIFISERING

Norne har i henhold til Verdipapirhandelloven plikt til å klassifisere sine kunder i kundekategorier, henholdsvis ikke-profesjonelle kunder og profesjonelle kunder, herunder kvalifiserte motparter. Det er gitt bestemmelser i Verdipapirhandelloven og forskrifter om hvordan kategoriseringen skal skje. Norne vil informere alle kunder om hvilken kategori de er klassifisert.

Klassifiseringen har betydning for omfanget av kundebeskyttelsen. Det stilles større krav til blant annet informasjon og rapportering til kunder klassifisert som Ikke-Profesjonelle enn til kunder klassifisert som

Profesjonelle. Videre har Norne i henhold til Verdipapirhandelloven plikt til å innhente opplysninger om kunden for å vurdere om tjenesten eller det aktuelle finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for kunden, benevnt i forskrifter som egnethetstest og hensiktsmessighetstest. Klassifiseringen har betydning for omfanget av disse testene, samt for vurderingen av hva som vil utgjøre "beste utførelse" ved gjennomføring av handler for kunden, se punkt 7.3.

Forretningsvilkårene gjelder for kunder klassifisert som Profesjonelle Kunder og Ikke-Profesjonelle Kunder. Kunder klassifisert som Profesjonelle anses likevel for å ha særlige forutsetninger for selv å vurdere de enkelte markeder, investeringsalternativ, handler og den rådgivning Norne yter. Profesjonelle kunder kan ikke påberope seg særskilte regler og vilkår som er fastsatt for å beskytte Ikke-Profesjonelle Kunder.

Kunden kan skriftlig anmode om å endre kundeklassifiseringen. Informasjon om slik omklassifisering og om konsekvensene av dette kan fås ved henvendelse til Norne.

6 KUNDENS ANSVAR FOR OPPLYSNINGER GITT, FULLMAKTER MV.

For å oppfylle kravet i Verdipapirhandelloven om å foreta egnethets- og hensiktsmessighetstest, har Norne plikt til å innhente opplysninger fra kunder. Kunden forplikter seg til å gi fyllestgjørende og korrekte opplysninger om egen finansiell stilling, investeringserfaring og investeringsmål som er relevant for de ønskede tjenester og finansielle instrumenter/produkter. Kunden forplikter seg også til å informere Norne dersom det skjer vesentlige endringer i opplysninger som tidligere er gitt.

Kunden er inneforstått med at Norne er berettiget til å legge opplysningene gitt av kunden til grunn for sin vurdering av om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for kunden, og vil i utgangspunktet ikke foreta egne undersøkelser.

Videre er kunden inneforstått med at dersom Norne ikke gis tilstrekkelige opplysninger vil Norne ikke kunne avgjøre om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er hensiktsmessig eller egnet for kunden. Ved investeringsrådgivning eller aktiv forvaltning vil kunden da bli informert om at den aktuelle tjenesten eller instrument ikke kan ytes. I forhold til de øvrige investeringstjenestene vil kunden i slike tilfeller bli informert om at opplysningene gitt Norne er utilstrekkelige og at tjenesten eller produktet da er å betrakte som uhensiktsmessig. Dersom kunden på tross av slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller produktet, vil den likevel kunne bli gjennomført.

Norne Securities er ikke pålagt å utføre en hensiktsmessighetstest dersom følgende vilkår er oppfylt.

1. Handelen er på regulert marked og gjelder ikke-komplekse finansielle instrumenter
2. Tjenesten ytes på kundens initiativ

Kunden må klart underrettes om at verdipapirforetaket ved ytelsen av tjenesten ikke har plikt til å vurdere hensiktsmessigheten av det leverte eller tilbudte instrument eller tjenesteytelse, og at den investorbeskyttelse som denne plikten medfører dermed ikke er til stede

Kunden forplikter seg til å etterleve den lovgivning og de regler, vilkår og betingelser som til enhver tid gjelder for det enkelte handelssystem som handler gjøres på. Det samme gjelder for oppgjør og clearing gjennom de enkelte oppgjørs- eller clearingsentraler.

Kunden innestår for at egen handel og oppgjør skjer i samsvar med og innenfor de tillatelser og fullmakter som måtte gjelde for kundens handel med finansielle instrumenter. Kunden skal etter krav fra Norne dokumentere slike tillatelser og fullmakter. Dersom kunden er et utenlandsk foretak, forbeholder Norne seg rett til, på kundens regning, å kreve fremlagt en begrunnet juridisk uttalelse om kundens tillatelser og fullmakter til å inngå den aktuelle handel.

Kunden skal gi Norne en oversikt over den eller de personer som kan inngi ordre, utføre handel, inngå annen avtale knyttet til finansielle instrumenter/produkter eller som har fullmakt til å akseptere handler på vegne av kunden. Handel eller aksept fra disse er bindende for kunden med mindre Norne ikke var i god tro med hensyn til den enkelte persons fullmakter. Kunden er ansvarlig for til enhver tid å holde Norne oppdatert med hensyn til hvem som kan inngi ordre eller akseptere handler for kunden. Norne vil ikke akseptere fullmakter som angir rammer for den enkelte kundes handel, med mindre dette på forhånd er skriftlig avtalt. Kunden forplikter seg til å sikre at de midler og finansielle instrumenter som det enkelte oppdrag omfatter er fri for heftelser av enhver art, så som pant, sikkerhetsrett (tilbakeholdsrett), arrest mv. Det samme gjelder for de tilfeller der kunden handler som fullmektig for tredjemann.

Kunden forplikter seg til å gi opplysninger til Norne, dersom kunden inngir ordre om salg av finansielle instrumenter som kunden ikke har tilgang til (short salg).

7 RISIKO

Kunden er innforstått med at investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter er forbundet med risiko for tap. Den investerte kapital kan øke eller reduseres i verdi. Verdien av de finansielle instrumenter avhenger blant annet av svingninger i finansmarkedene. Historisk verdiutvikling og avkastning kan ikke benyttes som pålitelig indikator på fremtidig utvikling og avkastning på finansielle instrumenter. For mer detaljert informasjon om egenskaper knyttet til de ulike finansielle instrumenter, samt til den risiko som er knyttet til handel med ulike finansielle instrumenter vises det til informasjonsskriv på www.norne.no, som også vil bli oversendt til kunden forut for Norne sin levering av tjenester til kunden dersom dette er påkrevd. Kunden må selv evaluere risikoen forbundet med det aktuelle instrument og marked.

Kunden bør avstå fra å foreta investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter dersom kunden selv ikke er innforstått med den risiko som er forbundet med slik investering eller handel. Kunden oppfordres til å søke råd hos Norne og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før kunden tar sin beslutning.

Alle handler kunden gjennomfører etter at det er innhentet råd fra Norne skjer på kundens eget ansvar og etter kundens eget skjønn og avgjørelse. Norne påtar seg under enhver omstendighet intet ansvar for rådgivningen dersom kunden helt eller delvis fraviker de råd Norne har gitt. Norne garanterer ikke for noe bestemt utfall av en kundes handel.

8 OPPBEVARING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

8.1 Opptreden som forvalter (nominee)

Norne kan, etter særskilt avtale, opptre som forvalter (nominee) på vegne av sine kunder i norske og utenlandske verdipapirregistre, med de begrensninger som måtte følge av lov eller forskrift.

Ved slike avtaler plikter Norne å føre oversikt over hvilke midlersom tilhører den enkelte kunde, og for øvrig opptre i samsvar med vilkår nedfelt i særskilt avtale. Norne skal før selskapet krever oppføring som forvalter i et verdipapirregister, bringe på det rene eventuelle krav som må oppfylles av Norne for å kunne opptre som forvalter i det aktuelle registeret, herunder eventuelle forpliktelser knyttet til opplysningsplikt om bakenforliggende reelle eiers identitet.

Norne skal avklare om det foreligger spesifikke restriksjoner knyttet til investors mulighet for forvalterregistrering, herunder begrensninger knyttet til nasjonalitet, type finansielt instrument, eller andre restriksjoner.

Dersom registeret oppstiller krav som Norne ikke kan oppfylle innenfor det aktuelle virksomhetsområde, skal selskapet ikke opptre som forvalter i det aktuelle registeret.

8.2 Kontofører

Norne kan, etter særskilt avtale, opptre som kontofører for kundens konti i Verdipapirsentralen (VPS-konti) eller verdipapirkonto i et annet tilsvarende verdipapirregister. Avtale om å opptre som kontofører for investor skal inngås med det aktuelle verdipapirregisteret. Det skal også inngås særskilt avtale med kunden om at Norne skal være kontofører investor. Standard avtale for VPS og eventuelle standard avtaler for andre aktuelle registre skal benyttes.

9 ORDRE OG OPPDRAG – AVTALESLUTNING

9.1 Inngivelse og aksept av ordre og inngåelse av avtale

Ordre fra kunden kan inngis elektronisk, muntlig eller skriftlig på papir. Det vil kunne gjelde begrensninger for inngivelse av ordre via e-post, SMS, MSN, AOL mv. Nærmere informasjon om dette fåes ved henvendelse til Norne. Ordren er bindende for kunden når ordren har kommet frem til Norne med mindre annet er særskilt avtalt. For handel i ikke-standardiserte derivater (OTC), samt handel i valuta- og renteinstrumenter, herunder veksling av valuta, vil avtale om handel anses inngått med bindende virkning når vilkår for den aktuelle avtalen er akseptert av kunden.

Norne vil foreta lydopptak av samtlige ordrer og indikasjoner på ordrer om kjøp, salg eller tegning av finansielle instrumenter som inngis per telefon. Norne har ikke anledning til å utføre ordre eller indikasjoner som ringes inn til telefoner som ikke er tilkoblet lydutstyr (herunder mobiltelefon). Lydopptak og annen dokumentasjon for avtaler, ordre og indikasjoner på ordre som er inngitt på annen måte, vil bli oppbevart av Foretaket. For øvrig vises det til Forretningsvilkårene punkt 4..

Norne vil ikke være forpliktet til å utføre ordre eller inngå avtale Norne antar vil kunne medføre brudd på offentligrettslige lover eller regler fastsatt for det/de aktuelle regulerte markedet/markedene.

Kunden kan ikke forestå programhandel mot eller via Norne med mindre dette er særskilt avtalt.

9.2 Oppdragsperiode for ordre

For ordre knyttet til handel i omsettelige verdipapirer og derivatkontrakter med omsettelige verdipapirer som underliggende instrument gjelder ordren oppdragsdagen eller til stenging av det regulerte markedet ordren er lagt inn på og bortfaller deretter, med mindre annet er avtalt eller fremgår for den aktuelle ordretype eller ordrespesifikasjon. For andre oppdrag avtales oppdragets varighet særskilt.

Oppdragsdag er den dag kundens ordre til Norne om å kjøpe eller selge finansielle instrumenter gjennom eller til/fra et annet foretak er kommet frem til Norne. For de tilfeller Norne initierer en handel anses oppdragsdag å være den dag Norne tar kontakt med kunden og får aksept for oppdraget vedrørende kjøp eller salg av de aktuelle finansielle instrumenter.

Ordren kan tilbakekalles i den grad den ikke er utført av Norne.

Oppdragsdag for verdipapirfond er den dag kundens ordre om å tegne eller innløse verdipapirfondsandeler gjennom eller til/fra et annet foretak er kommet frem til Foretaket. Oppdragsperiode for handel med verdipapirfondsandeler gjelder fra oppdragsdag og frem til avtalte trekkdato/innløsningsdato.

En tegningsordre innebærer en rett for Foretaket til å besørge fullmaktskontoen belastet i samsvar med ordren i henhold til avgitt engangsfullmakt og/eller AvtaleGiro - fullmakt. Kunden aksepterer herved at det, når en tegningsordre er registrert, kan bli foretatt dekningskontroll av den fullmaktskonto kunden har oppgitt.

Er det ikke dekning på fullmaktskontoen for hele tegningsbeløpet inklusive eventuelle omkostninger på trekkdatoen, vil oppdragsperioden forlenges med inntil fem virkedager hvor det søkes dekning på

fullmaktskonto ved at kontoen blir forsøkt belastet i disse dagene. Dersom det fremdeles ikke er dekning på fullmaktskontoen, vil ordren etter Foretakets skjønn kunne bli avvist i sin helhet.

Minstebeløpet for tegning av verdipapirfondsandeler vil kunne variere fra verdipapirfond til verdipapirfond og vil fremgå på verdipapirfondets tegningsblankett.

9.3 Foretaket kan fastsette maksimalgrense for enkelttegninger som kan mottas fra Banken, på vegne av kunde. Retningslinjer for ordreførelse

Norne vil søke å sikre kunden best mulige betingelser ved utførelse av mottatte ordre innenfor oppdragsperiodens varighet. Norne har utarbeidet retningslinjer for ordreførelse som blant annet angir i hvilke handelssystemer transaksjoner i ulike finansielle instrumenter skal gjennomføres. Handler vil bli gjennomført i overensstemmelse med disse retningslinjene med mindre kunden har gitt spesifikke instruksjoner om hvordan handelen skal gjennomføres. Ordren vil i så tilfelle utføres i tråd med slik instruksjon.

Retningslinjene for ordreførelse må aksepteres av kunden før Norne utfører ordre på vegne av kunden.

Norne forbeholder seg rett til å aggregere kundens ordre med ordre fra andre kunder, personer eller foretak som er eller ikke er tilknyttet Norne som beskrevet i retningslinjene for ordreførelse. Aggregering av ordre vil kunne finne sted dersom det er usannsynlig at aggregering generelt vil være til ulempe for kundene. Kunden er imidlertid inneforstått med at aggregering av ordre i enkelttilfeller kan medføre en ulempe.

Norne forbeholder seg også rett til å aggregere kundens ordre med transaksjoner foretatt for Norne egen regning. Dersom den samlede ordren kun delvis utføres vil kundens ordre i utgangspunktet bli prioritert fremfor Norne ordre. Unntak fra dette gjelder imidlertid dersom Norne ikke hadde kunnet utføre handelen på tilsvarende fordelaktige vilkår uten aggregeringen.

Ordre fra kunde som normalt handler for fremmed regning, dvs. for sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil bli avvist dersom kunden ved inngivelse av ordre ikke klart angir hvem ordren foretas for regning av. Dersom kunden samtidig inngir ordre både for egen regning og for regning av sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil Norne prioritere den oppdragsgiverne representerer.

9.4 Nærmere om særskilte handelsregler

For handel med finansielle instrumenter (egenkapitalinstrumenter og fremmedkapitalinstrumenter) notert på Oslo Børs/Oslo Axess, med unntak av derivatkontrakter, gjelder de særskilt fastsatte handelsregler i forholdet mellom kunden og Norne. Dette regelverket omhandler registrering av ordre og handler i handelssystemet, herunder hvilke ordrebetingelser som generelt kan benyttes og de nærmere regler for prioritering og gyldighet mv. Se i denne sammenheng www.oslobors.no eller www.osloaxess.no.

For handler som gjennomføres på annen norsk eller utenlandsk regulert marked, gjelder i forholdet mellom kunden og Norne de fastsatte handelsregler som gjelder for det aktuelle markedet.

9.5 Kansellering av ordre og omsetning

I henhold til aktuelle handelsregler vil det enkelte regulerte markedet under gitte forutsetninger kunne kansellere ordre og omsetninger. Slik sletting vil være bindende for kunden.

10 LEVERING OG BETALING (OPPGJØR) AV FINANSIELLE INSTRUMENTER I NORGE

10.1 Omsettelige verdipapirer, verdipapirfondsandeler, standardiserte finansielle terminkontrakter og opsjoner samt sertifikater

For handel i Norge av omsettelige verdipapirer på regulert marked, verdipapirfondsandeler, standardiserte finansielle terminkontrakter og opsjoner på kjøp eller salg av finansielle instrumenter registrert i Verdipapirsentralen (VPS), samt sertifikater, er den ordinære oppgjørfrist tre børsdager (T+2), med mindre annet er avtalt. Vær oppmerksom på at enkelte verdipapirfond og fondsleverandører opererer med oppgjørfrister.

Opgjørfrist beregnes fra og med handelsdag til og med oppgjørsgdag.

Opgjør er betinget av at kunden stiller til disposisjon for Norne nødvendige midler og finansielle instrumenter på eller før oppgjørsgdag. Med mindre annet er særskilt avtalt har Norne kundens tillatelse og fullmakt til, i samsvar med den enkelte handel eller transaksjon, å belaste kundens bankkonto eller å inngi anmodning om belastning av kundens bankkonto, så fremt ikke den aktuelle bank krever at særskilt skriftlig belastningsfullmakt skal være inngitt av kunden.

Kunden anses å ha levert VPS-registrerte finansielle instrumenter til Norne når de finansielle instrumentene er mottatt på en av Norne verdipapirkontoer i VPS eller på en annen av Norne angitte verdipapirkonti i VPS.

Kunden plikter innen oppgjørsgfristen å levere de solgte finansielle instrumenter til Norne eller frigi de solgte finansielle instrumenter på sin verdipapirkonto i VPS eller annet tilsvarende register. Inngivelse av ordre om salg av finansielle instrumenter eller aksept av et salgstilbud medfører, med mindre annet er skriftlig avtalt, at Norne er gitt fullmakt til å anmode kundens kontofører om frigivelse av de aktuelle finansielle instrumenter. Levering av fysiske finansielle instrumenter skal skje i henhold til særskilt avtale med Norne.

Kunden anses å ha betalt kjøpesummen til Norne når denne er godskrevet på Norne sin bankkonto med valtering senest på oppgjørsgdag.

Når kunden inngir ordre om tegning eller innløsning i verdipapirfond, vil dette skje til ukjent kurs. Utover ordre om innløsning av samtlige andeler, må kundens ordre om tegning eller innløsning derfor angis til et pengebeløp. Det skal fremgå av prospektet til hvert enkelt verdipapirfond når og hvordan kurser på andeler skal kunngjøres.

Kunden anses å ha betalt kjøpesummen til Foretaket når denne inklusive eventuelle omkostninger er godskrevet på Foretakets bankkonto med valtering senest på oppgjørsgdag.

10.2 Valuta (spot)

For handel med valuta (spot) er den ordinære oppgjørsgfrist tre bankdager (T+2) (handelsdag inkludert), med mindre annet er avtalt. Oppgjørsgfrist beregnes fra og med handelsdag til og med oppgjørsgdag.

10.3 Øvrige finansielle instrumenter

For andre finansielle instrumenter gjelder særlige oppgjørsgfrister og oppgjørsgregler. Disse oppgjørsgregler og oppgjørsgfrister vil fremgå av de særskilte avtaler som nevnt i punkt 3, og undertiden kunne fremgå av den produktinformasjon som er utarbeidet for det enkelte produkt. For handel i ikke-standardiserte derivater (OTC), samt handel i valuta- og renteinstrumenter, herunder veksling av valuta, vil oppgjørsgfrister og oppgjørsgregler kunne avtales ved avtaleinngåelse. I slike tilfeller vil oppgjørsgfrister og oppgjørsgregler fremgå av bekreftelsen som sendes kunden etter at avtale er inngått.

11 RAPPORTERING OM UTFØRTE TJENESTER – BEKREFTELSE PÅ AVTALER OG UTFØRTE OPPDRAG

11.1 Sluttseddel mv.

Norne vil ved sluttseddel/bekreftelse eller på annen måte straks rapportere til kunden om de tjenester det har utført eller de avtaler som er inngått. I den grad det er relevant vil sluttseddel/bekreftelse omfatte opplysninger om omkostninger i forbindelse med den handel som er gjennomført for kunden. Utover dette vil sluttseddel/bekreftelse inneholde informasjon i henhold til den til enhver tid gjeldende rett.

Bekreftelser som skal påtegnes av kunden, skal straks etter mottak påtegnes og deretter sendes i retur til Norne slik dette er angitt i bekreftelsen eller på annen måte avtalt med kunden.

Norne forbeholder seg rett til å korrigere åpenbare feil i sluttseddel eller annen bekreftelse. Slik korrigerings skal gjøres straks feilen blir oppdaget.

Levering av finansielle instrumenter registrert i VPS kan bekreftes ved endringsmelding fra VPS i den grad kunden har avtalt med kontofører å motta slike bekreftelser.

11.2 Porteføljeforvaltning

Ved ytelse av Porteføljeforvaltning skal Norne gi kunden periodevis skriftlige oversikter over forvaltningen på kundens vegne. For alle porteføljeforvaltningskunder skal det gis en slik oversikt hver måned.

Dersom kunden krever det skal Norne gi kunden informasjon om utførte transaksjoner for hver enkelt transaksjon i porteføljen. Slik informasjon skal inneholde vesentlige opplysninger om transaksjonen og være skriftlig. Til ikke-profesjonelle kunder skal Norne sende slik informasjon senest første virkedag etter utførelsen.

Forvalter skal gi kunden opplysninger som gjør det mulig for kunden å vurdere Nornes forvaltningsresultat. Opplysningene kan gis i form av et uavhengig mål, for eksempel en referanseindeks, som er tilpasset kundens investeringsmål og de finansielle instrumenter som inngår i kundens portefølje. Nærmere bestemmelser om dette følger av kundeavtalen.

Kunden skal straks etter mottak av periodisk rapport kontrollere denne og umiddelbart gi melding til Norne dersom kunden vil påberope seg at forvaltningen er utført i strid med investeringsmandatet. Dersom kunden ikke reklamerer uten ugrunnet opphold etter at den periodiske rapporten er mottatt, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

Rapportering til kunden utover porteføljeforvaltningen vil utføres av Nornes produktleverandører.

12 REKLAMASJON MELLOM NORNE OG KUNDEN

Dersom kunden har avtalt å motta sluttseddel eller annen bekreftelse per e-post eller annet elektronisk medium og kunden ikke har mottatt slik sluttseddel eller bekreftelse innen utgangen av neste børsdag/bankdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, må kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av andre børsdag/bankdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, meddele dette til Norne. Dersom kunden har avtalt å motta sluttseddel eller annen bekreftelse per ordinær post og kunden ikke har mottatt sluttseddel eller annen bekreftelse innen tre børsdager, og innen syv børsdager for kunder med utenlandsk adresse etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, må kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av henholdsvis fjerde og åttende børsdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp meddele dette til Norne. Kunden skal straks etter mottak av sluttseddel eller annen bekreftelse kontrollere denne og skal så snart som mulig etter mottakelse og senest innen utgangen av neste børsdag/bankdag - dersom reklamasjon ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp på mottaksdagen - gi melding til den aktuelle enhet i Norne

dersom kunden vil gjøre gjeldende at noe av det som fremkommer av sluttseddelen/bekreftelsen er i strid med ordren, oppdraget eller den inngåtte handel. Dersom kunden ikke reklamerer som angitt over, vil kunden kunne bli bundet av slik sluttseddel/bekreftelse selv om denne ikke er i samsvar med inngått avtale/vilkår for handelen.

Dersom levering til kunden av finansielle instrumenter registrert i VPS ikke er skjedd på oppgjørsdag og kunden har stillet de nødvendige midler til disposisjon for Norne, må kunden straks kontakte Norne og eventuelt erklære heving overfor Norne dersom kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Dette likevel slik at hevingserklæringen ikke vil få noen virkning dersom kunden mottar oppfyllelse innen to børsdager etter at slik hevingserklæring er mottatt. Kunden har i denne perioden ikke rett til å slutte dekningsavtale for Norne regning og risiko.

Med "straks" i foregående ledd forstås samme dag eller - dersom reklamasjon eller innsigelse ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp - senest innen utgangen av neste børsdag. Fristen regnes fra det tidligste av:

- det tidspunkt kunden fikk eller burde fått kunnskap om at levering ikke er skjedd ved innsyn på VPS-konto, ved hjelp av elektronisk bekreftelsessystem, ved underretning fra forvalter eller på annen måte.
- det tidspunkt endringsmelding fra VPS kom frem til eller i henhold til tiden for ordinær postgang burde ha kommet frem til den adresse kunden har oppgitt.

Dersom betaling til kunden ikke er skjedd til den tid som er fastsatt i avtalen og kunden har levert de aktuelle finansielle instrumenter eller stilt disse til disposisjon for Norne, må kunden straks kontakte Norne og eventuelt erklære heving overfor Norne dersom kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Kunden kan bare heve avtalen dersom forsinkelsen er vesentlig.

Ved kjøp eller salg av finansielle instrumenter gjennom Norne gjelder de alminnelige regler om avtalers ugyldighet tilsvarende i forholdet mellom kjøper og selger. Dersom kunden vil gjøre gjeldende at en avtale ikke er bindende grunnet ugyldighet, må kunden fremsette innsigelse om dette straks etter at kunden fikk kunnskap om eller burde fått kunnskap om de forhold som påberopes som grunnlag for ugyldigheten (I alle tilfelle må innsigelsen være fremsatt innen seks måneder etter at avtalen er sluttet). Slik innsigelse vil ha slik virkning i forhold til Norne som følger av de alminnelige regler om avtalers ugyldighet.

Muntlig reklamasjon eller innsigelse skal umiddelbart bekreftes skriftlig.

Dellevering til kunden gir ham ikke rett til å heve avtalen med mindre kunden har tatt uttrykkelig forbehold om full levering.

For avtaler om handel med valuta (valutaspot) skal reklamasjonsfristene beregnes ut fra bankdager og ikke børsdager.

Dersom kunden ikke har reklamert innenfor den tid som er angitt ovenfor, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

13 ANGRERETT

Det er ikke angrerett etter lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsrett og angrerett m.v. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) på de tjenester og handler i finansielle instrumenter som omfattes av Forretningsvilkårene.

14 HANDEL I UTLANDET, HERUNDER OPPBEVARING AV KUNDERS AKTIVA

For handel med og oppgjør av utenlandske finansielle instrumenter henvises til de handelsregler og oppgjørs- eller leveringsbetingelser som er fastsatt i det land eller av det regulerte markedet hvor de finansielle instrumenter er kjøpt eller solgt. Det vises for øvrig til den særskilte avtale som skal inngås for denne type handel, jf. punkt 3.

Dersom finansielle instrumenter eller kundemidler er oppbevart i en annen jurisdiksjon i forbindelse med ytelse av investeringstjenester eller tilknyttet tjeneste, vil Norne informere kunden om dette. Kunden er inneforstått med at dens rettigheter i forbindelse med slike aktiva kan avvike fra det som gjelder i Norge. Kunden er videre inneforstått med at oppgjør og sikkerhetsstillelse i utenlandske markeder kan innebære at kundens aktiva som er avgitt til oppgjør eller som sikkerhetsstillelse ikke holdes atskilt fra det eller de av Norne benyttede utenlandske verdipapirforetaks og/eller oppgjørsrepresentanters egne midler. Kunden er inneforstått med at han selv bærer risikoen for egne aktiva som er overført til utenlandske banker, verdipapirforetak, oppgjørsagenter, oppgjørssentraler o.l. i form av oppgjør eller sikkerhetsstillelse, og at Norne sitt ansvar overfor kunden for slike aktiva er begrenset i samsvar med lover og regler i det aktuelle land eller på det aktuelle marked. Norne påtar seg uansett ikke noe ansvar ut over det som vil følge etter norsk rett, se punkt 19, med mindre annet er skriftlig avtalt med kunden.

15 MISLIGHOLD

Kunden anses å ha misligholdt sine forpliktelser i henhold til Forretningsvilkårene bl.a. når:

1. levering av finansielle instrumenter eller penger ikke skjer innen oppgjørsfristen eller kunden ikke oppfyller enhver annen vesentlig forpliktelse etter Forretningsvilkårene,
2. kunden inngår særskilt avtale med sine kreditorer om betalingsutsettelse, blir insolvent, innleder gjeldsforhandlinger av enhver art, innstiller sine betalinger eller tas under konkursbehandling eller offentlig administrasjon,
3. kunden avviker sin virksomhet eller vesentlige deler av denne.

Norne har ved mislighold rett, men ikke plikt til å:

1. Erklære samtlige uoppgjorte handler som misligholdt, og ikke utførte oppdrag som kansellert og avsluttet.
2. Utøve sin sikkerhetsrett i henhold til Verdipapirhandelloven § 12-2.

Norne har tilbakeholdsrett i de finansielle instrumenter som Norne har kjøpt for kunden, jf. Verdipapirhandelloven § 12-2.

Dersom kunden ikke har betalt kjøpesummen innen tre - 3 - dager etter oppgjørsfristen kan Norne, med mindre annet er skriftlig avtalt, og uten ytterligere varsel, selge de finansielle instrumentene for kundens regning og risiko til dekning av Norne krav. Slikt salg skal normalt skje til børskurs eller en kurs som etter markedets stilling er rimelig. Dersom de aktuelle finansielle instrumenter er overført til kundens verdipapirkonto i VPS eller annet tilsvarende register for finansielle instrumenter anses kunden å ha frigitt de finansielle instrumentene eller å ha gitt fullmakt til slik frigivelse for gjennomføring av dekningsalget.

3. Realisere andre aktiva enn de som er omfattet av punkt 3 ovenfor, og kunden anses å ha samtykket i slikt tvangssalg gjennom uavhengig meglere, jf. lov om tvangssalg § 1-3 annet ledd.
4. Stenge alle posisjoner som er gjenstand for sikkerhetsstillelse og/eller marginberegning,

5. Benytte til motregning samtlige av Norne tilgodehavende mot kunden fra andre finansielle instrumenter og eller tjenester, herunder krav på kurtasje, utlegg for skatter og avgifter, krav på renter mv. og utgifter eller tap som følge av kundens mislighold av en eller flere forpliktelser overfor Norne, overfor ethvert tilgodehavende kunden har mot Norne på misligholdstidspunktet - enten kravene er i samme eller ulik valuta. Krav i utenlandsk valuta blir å omregne til NOK etter markedskurs på misligholdstidspunktet.
6. Gjennomføre for kundens regning og risiko hva Norne anser nødvendig til dekning eller reduksjon av tap eller ansvar som følge av avtaler inngått for eller på vegne av kunden, herunder reversering av transaksjoner.
7. Dersom kunden ikke leverer avtalt ytelse eller beløp, herunder ikke leverer de finansielle instrumenter på avtalt tidspunkt til Norne, kan Norne umiddelbart foreta dekningskjøp eller innlån av finansielle instrumenter for kundens regning og risiko for å oppfylle sin leveringsplikt overfor kjøper. Tilsvarende kan Norne foreta de handlinger Norne anser nødvendig for å redusere det tap eller ansvar som følger av kundens mislighold av avtale inngått med Norne, herunder foreta handlinger for å redusere risiko for tap knyttet til endringer i valutakurser, renter samt andre kurser eller priser som kundens handel er knyttet til. Kunden plikter å erstatte Norne eventuelle tap med tillegg av forsinkelsesrente og eventuelle gebyrer.
8. Kreve dekket alle kostnader og tap Norne er blitt påført som følge av kundens mislighold, herunder, men ikke begrenset til, kurstap ved dekningshandel og reverseringsforretninger, utgifter påløpt ved lån av finansielle instrumenter, renter, tap som følge av endringer i valutakurser, renter m.m. og andre forsinkelsesgebyrer.

For øvrig gjelder bestemmelsene i lov 13. mai 1988 nr. 27 om kjøp (kjøpsloven) om forventet (antesipert) mislighold, herunder heving ved slikt mislighold.

Ved dekningstransaksjoner som følge av kundens mislighold eller forventede mislighold bærer kunden risikoen for kurs- eller markedsendringer frem til dekningstransaksjonen er gjennomført, dog slik at en eventuell gevinst ikke tilfaller kunden, med mindre kunden kan godtgjøre at han ville kunnet gjøre opp sin forpliktelse på oppgjørsdagen og at årsaken til at oppgjøret ikke skjedde ikke kan legges ham til last.

16 RENTER VED MISLIGHOLD

Ved Norne sitt eller kundens mislighold svares rente tilsvarende til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente, jf. lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven), med mindre annet er særskilt avtalt.

17 GODTGJØRELSE

Norne sin godtgjørelse i form av kurtasje/ tegningshonorar, kursdifferanse, forvaltningshonorar eller annet, eventuelt med tillegg av avgifter knyttet til handel og clearing mv. vil være gjenstand for individuell avtale.

Kurtasje er en engangsprovisjon (godtgjørelse) som legges til eller trekkes fra verdien av de finansielle instrumenter som kunden kjøper eller selger. Kurtasje angis normalt som en prosentsats. Inntil et bestemt investeringsbeløp, betaler kunden en bestemt minimumskurtasje. Alternativt kan godtgjørelse beregnes som en kursdifferanse, dvs. et påslag på kjøperkurs eller et fradrag i salgskurs.

For verdipapirfond vil det også kunne belastes forvaltningsprovisjon. Størrelsen på nevnte provisjon kan variere betydelig. Opplysninger om forvaltningsprovisjon vil bl.a. fremkomme av produktark så vel som prospektet til det enkelte fond. Norne og/eller Distributører vil kunne motta en andel slik provisjon fra Fondsleverandør.

Kunden vil før gjennomføring av en tjeneste motta nærmere informasjon om betalingsbetingelser og de totale kostnader kunden skal betale for det enkelte finansielle instrumentet, investeringstjenesten eller

tilknyttet tjeneste. Herunder skal det opplyses om provisjoner, gebyrer og alle skatter og avgifter som skal betales Norne. Om kostnadene ikke kan angis presist, skal grunnlaget for beregningen opplyses. I tillegg skal det opplyses om det kan forekomme andre avgifter og/eller kostnader som ikke betales eller blir pålagt gjennom Norne.

Norne forbeholder seg rett til å gjøre fradrag i kundens tilgodehavende for omkostninger som nevnt i første ledd, samt for eventuelle skatter, omsetningsavgifter o.l.

For de tilfeller der handel ikke kommer i stand vil Norne ikke kreve godtgjørelse med mindre annet er særskilt avtalt.

18 FORVALTNING - KONTOFØRING I VPS

Med mindre det er inngått annen avtale, gjelder det som er fastsatt under for kontoføring i VPS og oppbevaring/forvaltning i depot.

Hvor Norne skal opptre som kundens Kontofører Investor i VPS, har Norne fullmakt til å foreta de registreringer på VPS-kontoen som omfattes av kundens instruksjoner, herunder overføre fra VPS-kontoen omsettelige verdipapirer som omfattes av ordre inngitt til Norne om salg. Kunden er innforstått med at kjøpte eller tegnede omsettelige verdipapirer blir registrert på den aktuelle VPS-kontoen, dersom ingen annen konto er oppgitt i ordren. Norne gis innsynsrett i kundens beholdning på VPS-kontoen. Kunden er videre innforstått med at Norne` registreringer på VPS-kontoen skjer i overensstemmelse med de bestemmelser som fremgår av Forretningsvilkårene for Verdipapirsentralen ASA, tilgjengelig på VPS` hjemmeside <http://www.vps.no/public/Kontofoerer/>, samt de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter.

Norne kan inngå avtale med annen depotmottager om forvaltning eller depot for kunden. Valg av slik depotmottager skjer etter Norne` beste skjønn og kunden anses å ha akseptert valg av depotmottager med mindre annet fremgår av en særskilt forvaltnings- eller depotavtale med Norne. Norne påtar seg intet ansvar for slik depotmottagers eventuelle mislighold ved håndtering eller forvaltning av kundens aktiva.

19 FULLMEKTIGER (MELLOMMENN), FORVALTERE OG OPPGJØRSAGENTER

Dersom kunden inngir ordre eller oppdrag som fullmektig, forvalter, oppgjørsagent el. for tredjemann, er kunden og den han opptrer på vegne av eller for, bundet av Forretningsvilkårene. Kunden er solidarisk ansvarlig overfor Norne for denne tredjemanns forpliktelser i det omfang forpliktelsene er et resultat av kundens ordre eller oppdrag.

Dersom kunden benytter forvalter, oppgjørsbank eller andre mellommenn fordres det at dette reguleres i særskilt avtale. Bruk av slike mellommenn fritar ikke sluttkunden for dennes ansvar i henhold til Forretningsvilkårene.

20 OPPBEVARING AV KUNDERS AKTIVA - KLIENTKONTI

Norne vil sikre at kundens aktiva holdes atskilt fra Norne sine egne aktiva og så langt mulig beskyttes mot Norne sine øvrige kreditorer. Kunden vil bli godskrevet renter på sine pengemidler etter Norne sine alminnelige betingelser.

Midler som Norne oppbevarer på vegne av kunden vil bli innsatt på Norne sin klientkonto i en kredittinstitusjon eller godkjent pengemarkedsfond etter skriftlig samtykke fra kunden. Denne konto kan være samlekonto for midler Norne oppbevarer på vegne av flere kunder. Dersom kredittinstitusjonen går konkurs, vil kontoen være dekket av reglene om bankenes sikringsfond. For innskudd i kredittinstitusjoner som er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil en samlet kundekonto bli erstattet med et beløp på inntil kroner 2.000.000. Kundens dekningsrett vil i slike tilfeller bli tilsvarende redusert. Dersom innskudd skjer i en kredittinstitusjon som ikke er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil dekningsretten fremgå av reglene for sikringsordningen i det landet kredittinstitusjonen er medlem. Også i dette tilfellet vil dekningsretten kunne bli redusert.

Kundens finansielle instrumenter vil, dersom disse er registrert i VPS eller liknende verdipapirregister, bli overført til kundens konto i dette register. Dersom det finansielle instrumentet ikke er registrert vil det bli oppbevart i depot hos bank eller annet depositar. Dersom register, bank eller annen depositar går konkurs vil kundens finansielle instrumenter normalt være beskyttet ved separatistrett.

Norne påtar seg intet ansvar overfor kunden for de aktiva som er overført til kundekontoer hos tredjepart (herunder samlekontoer), forutsatt at slik tredjepart er valgt i henhold til gjeldende rett og Norne ellers har oppfylt alminnelig krav til aktsomhet. Dette vil også gjelde dersom tredjepart blir insolvent eller går konkurs. For ytterligere informasjon om ansvarsfraskrivelser se punkt 19.

Dersom informasjon ikke er gitt på annen måte, vil Norne minst en gang årlig sende kunden en oversikt over de aktiva Norne oppbevarer på vegne av kunden. Dette gjelder ikke dersom slik informasjonen er inntatt i andre periodiske oversikter. Norne kan ikke anvende finansielle instrumenter Norne oppbevarer på kundens vegne med mindre annet er særskilt avtalt.

For handel og oppgjør i utenlandske markeder gjelder særskilte regler, jf. punkt 12.

21 ANSVAR OG ANSVARFRITAK

Norne er ansvarlig overfor kunden for oppfyllelse av kjøp eller salg det har sluttet på vegne av eller med kunden. Dette gjelder likevel ikke dersom kunden på forhånd har godkjent den annen part som motpart i handelen.

Norne påtar seg intet ansvar for oppgjør dersom kunden ikke stiller til disposisjon for Norne de avtalte midler og/eller finansielle instrumenter på eller før oppgjørsdag. Norne er heller ikke ansvarlig dersom en uegnet eller uhensiktsmessig tjeneste ytes som følge av at kunden har gitt Norne ufullstendige eller uriktige opplysninger, jf. punkt 5.

Norne påtar seg intet ansvar for indirekte skade eller tap som påføres kunden som følge av at kundens avtale(r) med tredjemann helt eller delvis faller bort eller ikke blir riktig oppfylt.

Norne eller dets ansatte er for øvrig ikke ansvarlig for kundens tap så lenge Norne eller dets ansatte ved rådgivning eller gjennomføring av ordre eller oppdrag har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet. For de tilfeller der Norne har benyttet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, oppgjørssentraler, forvaltere eller andre tilsvarende norske eller utenlandske medhjelpere, vil Norne eller dets ansatte kun være ansvarlig for disse medhjelperes handlinger eller unnlaterelser dersom Norne ikke har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet ved utvelgelsen av sine medhjelpere. Dersom medhjelpere som nevnt i forrige punktum er benyttet etter ordre eller krav fra kunden påtar Norne seg intet ansvar for feil eller mislighold fra disse.

Norne er ikke ansvarlig for skade eller tap som skyldes hindring eller andre forhold utenfor Norne sin kontroll, herunder strømbrudd, feil eller brudd i elektroniske databehandlingsystemer eller telenett mv., brann, vannskade, streik, lovendringer, myndighetenes pålegg eller lignende omstendigheter.

Når handel er utført på et norsk eller utenlandsk regulert marked etter ordre eller krav fra kunden, vil Norne ikke være ansvarlig for feil eller mislighold begått av dette regulerte markedet eller eventuell tilknyttet oppgjørssentral. Kunden anses herved innforstått med at det enkelte regulerte marked eller den enkelte oppgjørssentral kan ha fastsatt egne regler for regulering av sitt ansvar overfor medlemmer av det regulerte marked eller oppgjørssentralen, kunder mv. med større eller mindre grad av ansvarsfraskrivelser.

Norne er ikke ansvarlig for de tilfeller der forsinkelse eller uteblivelse skyldes at penge- eller verdipapiroppgjøret er suspendert eller opphørt som følge av forhold utenfor Norne sin kontroll.

Begrensninger i Norne sitt ansvar utover det som er angitt over, kan følge av særskilt avtale med kunden.

22 TILBAKEHOLDELSE AV SKATTER MV.

Ved handel i utenlandske markeder kan Norne i henhold til lov, forskrift eller skatteavtale være pålagt å holde tilbake beløp tilsvarende ulike former for skatter eller avgifter. Det samme kan gjelde for handel i Norge på vegne av utenlandske kunder.

Der slik tilbakeholdelse skal skje, kan Norne foreta en foreløpig beregning av det aktuelle beløp og holde dette beløpet tilbake. Når endelig beregning foreligger fra kompetent myndighet, skal eventuelt for mye tilbakeholdt skatt utbetales kunden så snart som mulig. Det vil være kunden som har plikt til å fremskaffe den nødvendige dokumentasjon for dette og for at dokumentasjonen er korrekt.

23 AVSLUTNING AV FORRETNINGSFORHOLDET

Handler eller transaksjoner som ligger til oppgjør ved avslutning av forretningsforholdet skal avsluttes og gjennomføres så snart som mulig. Ved avslutning av forretningsforholdet skal Norne gjennomføre et sluttoppgjør der Norne er berettiget til å motregne i kundens tilgodehavende for Norne sitt tilgodehavende herunder for kurtasje, skatter, avgifter, renter mv.

24 INTERESSEKONFLIKTER

Norne vil søke å unngå at det oppstår interessekonflikter.

Norne har retningslinjer og regler for å sikre at virksomhetsområdene i Norne opererer uavhengig av hverandre slik at kundens interesser ivaretas på en tryggende måte. Særlig vil Norne vektlegge at det foreligger tilfredsstillende informasjonssperrer mellom avdelinger for rådgivning eller tilrettelegging og andre avdelinger, samt mellom aktiv porteføljeforvaltning og den ordinære meglingen i Norne.

Norne har videre en særlig plikt til å sørge for at kundens interesser går foran Norne sine interesser og foran interessene til personer med direkte eller indirekte kontroll i Norne. Likeledes skal enkelte kunder ikke usaklig tilgodeses på bekostning av andre kunder.

Dersom Norne har en særlig interesse ut over den alminnelige inntjening, f.eks. som følge av egne posisjoner av et visst omfang i de finansielle instrumenter rådgivningen gjelder, vil det bli opplyst om denne interesse.

Dette, samt de særskilte taushetspliktbestemmelser som gjelder, kan medføre at Norne sine ansatte som har kontakt med kunden kan være forhindret fra å benytte eller ikke kjenner til informasjon som foreligger i Norne og som kan være relevant for kundens investeringsbeslutninger. I enkelte tilfeller vil kundens kontaktperson(er) i Norne ikke ha anledning til å utøve rådgivning med hensyn til bestemte investeringer. Norne kan i slike tilfeller ikke begrunne hvorfor det ikke kan gi råd eller utføre en bestemt ordre.

Norne og dets ansatte kan ha egne interesser i relasjon til de handler kunden vil foreta. Dette kan bl.a. følge av:

- rådgivning eller tilretteleggeroppdrag for det aktuelle investeringsobjekt,
- garantistillelse eller deltagelse i fulltegningskonsortier,
- market-making og annen egenhandel,
- rådgivning og utførelse av ordre for andre kunder,
- upubliserte investeringsanbefalinger (analyser) utarbeidet av Norne,
- ansattes egne posisjoner.

25 SIKKERHETSSTILLELSE

Norne er medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond i samsvar med Verdipapirhandelloven.

Sikringsfondet skal gi dekning for krav som skyldes dets medlemmers manglende evne til å tilbakebetale penger eller levere tilbake finansielle instrumenter som oppbevares, administreres og forvaltes av medlemmene i forbindelse med utøvelse av investeringstjenester og/eller visse tilleggstjenester. Dekning ytes med inntil kroner 200.000 per kunde.

Sikkerheten dekker ikke krav som stammer fra transaksjoner omfattet av rettskraftig straffedom om hvitvasking av penger eller kunder som har ansvar for eller har dratt fordel av forhold som vedrører Norne, når slike forhold har forårsaket Norne sine økonomiske vanskeligheter eller bidratt til en forverring av Norne sin økonomiske situasjon. Sikkerheten dekker heller ikke krav fra finansinstitusjoner, kredittinstitusjoner, forsikringselskaper verdipapirforetak, verdipapirfond og andre foretak for kollektiv forvaltning, pensjonskasser og pensjonsfond, samt fra eventuelle konsernselskaper til Norne.

26 TILTAK MOT HVITVASKING AV PENGER

Ved etablering av kundeforhold skal kunden gjennom legitimasjonskontroll mv. dokumentere sin identitet samt angi og dokumentere eventuelle fullmakts- eller representasjonsforhold, slik at Norne til enhver tid kan oppfylle sine plikter i henhold til lov om hvitvasking og terrorfinansiering mv., slik den til enhver tid gjelder.

Kunden er kjent med at Norne er eller kan være forpliktet til å gi offentlige myndigheter alle relevante opplysninger knyttet til kundeforholdet eller enkeltransaksjoner. Dette kan skje uten at kunden opplyses om at slike opplysninger er gitt.

27 OPPLYSNINGSPLIKT OVERFOR MYNDIGHETER, KLAGEORGAN OG ANDRE

Norne vil uavhengig av lovbestemt taushetsplikt gi informasjon om kunden, kundens transaksjoner, innstående på klientkonto og annet til de myndighetsorganer som måtte kreve dette i medhold av gjeldende rett.

Kunden anses å ha samtykket i at opplysninger som er undergitt taushetsplikt også kan gis til de regulerte markeder, oppgjørssentraler o.l. som måtte kreve dette i medhold av lov, forskrift eller andre regler fastsatt for disse organer. Likeledes anses kunden å ha samtykket i at slike opplysninger kan meddeles Verdipapirforetakenes Forbunds etiske råd eller Bankklagenemnda der dette er påkrevet for behandlingen av klagesaker.

28 ENDRINGER

Norne forbeholder seg rett til å endre Forretningsvilkårene. Vesentlige endringer får virkning fra det tidspunkt de skriftlig er meddelt kunden. Kunden anses å ha akseptert å motta melding om endringer per e-post dersom kunden har oppgitt e-post adresse til Norne. Andre endringer trer i kraft fra det tidspunktet de er publisert på Norne sine nettsider. Endringer vil ikke ha virkning for ordre, handler, transaksjoner mv. som er inngitt eller gjennomført før tidspunktet for meddelelsen av endringene.

29 MEDDELELSER, SPRÅK OG FULLMAKTER

Kundens skriftlige meddelelser skal sendes pr brev, telefaks eller etter avtale pr SWIFT eller annen elektronisk kommunikasjon. I den grad kunden vet eller burde vite hvilken enhet i Norne som er rette mottaker, må meddelelsen sendes til vedkommende enhet og anses i motsatt tilfelle for ikke mottatt av Norne. Kunden kan i kommunikasjon med Norne benytte norsk eller engelsk.

Kunden skal ved etablering av forretningsforholdet meddele Norne personnummer/organisasjonsnummer, adresse, telefon- og telefaksnummer, eventuelle elektroniske adresser samt eventuelle fullmektiger. Det

samme gjelder for bankkontoer og verdipapirkontoer i VPS eller annet tilsvarende register. Eventuelle endringer skal straks meddeles Norne skriftlig.

30 TOLKNING

I tilfelle motstrid med lovgivning som kan fravikes ved avtale skal Forretningsvilkårene ha forrang.

I tilfelle der det henvises til lovgivning, andre regler eller disse vilkår skal dette forstås slik disse lover, regler og vilkår til enhver tid gjelder.

Vedrørende forholdet mellom Forretningsvilkårene og øvrige avtaler inngått mellom Norne og kunden, se punkt 3.

30 KUNDEKLAGER

Kunden kan inngi klage til Norne. Det bør klart fremgå at det dreier seg om en klage. Norne sine retningslinjer for behandling av kundeklager er tilgjengelige på www.norne.no.

Dersom kunden ikke er tilfreds med klagebehandlingen hos Norne, kan kunden bringe spørsmål om forståelsen av Forretningsvilkårene og forhold i tilknytning til Norne inn for Verdipapirforetakenes Forbunds Etske Råd i samsvar med de etiske normer og behandlingsreglene for saker i henhold til de etiske normer. Norne kan gi nærmere informasjon om klagebehandlingen for de enkelte produkter. Utenlandske kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra Foretaket i relasjon til sine forpliktelser overfor Foretaket, fraskriver seg denne rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

31 VERNETING - LOVVALG - TVISTELØSNING

Tvister i forholdet mellom kunden og Norne, herunder tvister som står i forbindelse med Forretningsvilkårene skal løses etter norsk rett med Bergen tingrett som (ikke-eksklusivt) vernetting. Kunder med utenlandsk vernetting fraskriver seg enhver eventuell rett til å motsette seg at søksmål som har tilknytning til disse forretningsvilkår fremmes for Bergen tingrett. Kunder med vernetting i utlandet kan, uavhengig av overnevnte, saksøkes av Norne ved slikt vernetting dersom Norne ønsker dette.

32 PERSONOPPLYSNINGSLOVEN

Norne ved daglig leder er behandlingsansvarlig etter LOV-2018-06-15-38, lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven).

Personopplysninger vil bli behandlet i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Formålet med behandlingen av personopplysninger er gjennomføring av de avtaler som inngås mellom Norne og kunden, administrasjon, fakturering/oppgjør samt markedsføring av investeringsprodukter og -tjenester.

Personopplysninger kan ved lovbestemt opplysningsplikt bli utlevert til offentlige myndigheter.

Nornes personvernerklæring er tilgjengelig på norne.no og inneholder detaljer om kundens rettigheter og Nornes behandling av personopplysninger.

33 SPRÅK

Forretningsvilkårene kan gjøres tilgjengelig i engelsk versjon ved behov. Ved motstrid skal den norske versjonen ha forrang.